

معماری پایدار و ایجاد منظر مناسب برای ساختمان ها

محمد حسین غمگسار شاه خالی^۱، زهرا بیدریغ مهر^۲

- 1- دانشجوی کارشناسی، مهندسی معماری، پیام نور رشت
- 2- عضو هیأت علمی، مهندسی معماری، پیام نور رشت

Sustainable Architecture And Creating A Suitable Landscape For Buildings

Mohammad Hossein Ghamgosar Shahkhali¹, Zahra Bidarigh Mehr²

- 1- Bachelor Student, Architecture Engineering, Payame Noor Rasht
- 2- Academic faculty member, Architecture Engineering, Payame Noor Rasht

*Corresponding Author: mohammad.h.ghamgosar@gmail.com E-mail نویسنده مسئول: mohammad.h.ghamgosar@gmail.com

چکیده

یکی از مهم ترین و کارآمد ترین رویکردهای طراحی محسوب می شود و توسط راهکارهایی (معماری سبز) امروزه ما بین رویکردهای مختلف در طراحی معماری که در آن ارائه شده است سعی در به حد اقل رساندن اثرات مخرب ساختمان بر طبیعت و همسویی با آن دارد. اگرچه توجه به طبیعت در بسیاری از تمدن های باستانی و معماری های سنتی از جمله معماری سنتی ایران مبذول شده است، اما با این حال با اندیشه های امروزی برای ساخت بنا در تقابل است ولی اقتصادی ترین شیوه ی طراحی معماریست. خاطر نشان می سازد که طراحی بناهای سبز به صورت منفرد در کنار مزایایی که دارد اما کافی نیست و نیازمند طراحی شهری سبز میباشد. این مقاله ضمن معرفی راهکارهای هم آوایی ساختمان با طبیعت به بیان اهمیت طراحی معماری منظر و وجود رابطه ی مستقیم آن با اصول معماری سبز می پردازد.

واژه های کلیدی: معماری پایدار، طبیعت و معماری سبز، معماری منظر

Abstract

It is considered one of the most important and efficient design approaches, and by today's solutions (green architecture), it tries to minimize the destructive effects of the building on nature and align with it among the different approaches in architectural design that are presented. Although attention to nature has been paid in many ancient civilizations and traditional architectures, including the traditional architecture of Iran, but still it is in conflict with the modern ideas for building, but it is the most economical way of architectural design. The design of green buildings individually, in addition to its advantages, is not enough and requires green urban design. This article, while introducing solutions to harmonize the building with nature, expresses the importance of landscape architecture design and its direct relationship with the principles of green architecture.

Keywords: Landscape architecture, nature and green architecture, sustainable architecture

1- مقدمه

معماری پایدار یکی از تحولات بسیار مهم در حوزه معماری است که هدف آن طراحی بنا بر مبنای اصول پایداری و صرفه جویی در مصرف انرژی می باشد. پایداری و توسعه پایدار به منظور کاهش آلودگی های زیست محیطی و بهینه سازی مصرف انرژی مورد توجه طراحان و معماران قرار گرفته است. این معماری در واقع واکنشی به بحران های پیش آمده در دنیای صنعتی و مدرن امروز به شمار می آید. در عصر حاضر ایجاد پایداری و توسعه آن با توجه به مشکلات عصر صنعت امری بسیار ضروری در معماری است و باید توجه ویژه بدان معطوف گردد. این نوع معماری آسیب های ناشی از طراحی ساختمان بر منابع انرژی و محیط زیست را کاهش می دهد. بنابراین ساختمانی که با طراحی پایدار بنا می شود کم ترین ناسازگاری را با محیط زیست دارد. معماری پایدار که طراحی سبز نیز نام دارد، برخلاف الگوهای رایج ساخت و ساز عمل می کند و بر طبق طراحی اکولوژی و منطق با طبیعت استوار است. طراحی سبز در واقع مثلی است که در آن انرژی، اکولوژی و اقلیم سه راس آن را تشکیل می دهند.

2- روش تحقیق

بدیهی است که هر پروژه علمی نیاز به یک روش تحقیق متناسب با موضوع خود دارد. روش مواجهه با مسأله و پژوهش در ارتباط روش تحقیق در این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای و اینترنتی است. و رویکردی توصیفی دارد. در این مقاله سعی شده با پرداختن به مفاهیم و اصول پایداری و معماری اکولوژیکال از نگاه بین المللی در کنار اشاره به اصول پایدار معماری ایران، به نوعی همترازی و جهت یابی مرتبط فیمابین این موضوعات دست یابیم.

3- سوال مسئله

آیا معماری پایدار می تواند جلوه ای از یک معماری ارگانیک یا پایدار باشد؟

4- اهداف کلی معماری پایدار

- توجه به زندگی انسان و بهبود وضعیت فیزیکی و روانی آن
- استفاده از مصالحی که تولید، مصرف و یا تخریب آن ها با محیط سازگار باشد
- تطبیق و هماهنگی با محیط زیست
- مصرف محدود سوخت های فسیلی
- استفاده از انرژی های طبیعی مانند نور خورشید
- حداقل آسیب به محیط پیرامون
- کاهش میزان تولید گاز دی اکسید کربن
- احترام به طبیعت و به کارگیری پتانسیل های موجود در آن
- استفاده مجدد از مصالح ساختمانی و مواد بازیافتی
- کاهش تولید نخاله های ساختمانی
- افزایش عمر مفید ساختمان

- جلوگیری از به کار بردن مصالح ساختمانی ناسازگار با طبیعت

5- ویژگی های معماری پایدار

5-1- هماهنگی با محیط زیست

ساختمان ها باید به گونه ای طراحی شوند که قادر به استفاده از اقلیم و منابع انرژی محلی باشند. شکل و نحوه استقرار ساختمان و محل قرار گیری فضاهای داخلی آن می توانند به گونه ای باشد که موجب ارتقاء سطح آسایش درون ساختمان گردد و در عین حال از طریق عایق بندی صحیح سازه، موجبات کاهش مصرف سوخت فسیلی پدید آید. این دو فرآیند مذکور ناگزیر دارای هم پوشانی و نقاط مشترک فراوان می باشند پیش از گسترش همه جانبه مصرف سوخت فسیلی، چوب صفر درصد از انرژی امروز را نیز تأمین می کند. هنگامی که چوب کمیاب منبع اصلی انرژی به حساب می آمد که هنوز نایاب شد و برای بسیاری از مردم امری طبیعی بود که در راستای کاهش نیاز به چوب مکان شهر را به گونه ای تغییر دادند که برای تولید گرما از گرمای خورشید کمک بگیرند. شهرهای یونانی همچون به شهر جلوگیری شود، «پیرنه» از ورود سیل و شبکه ای مستطیل شکل با خیابانهای شرقی غربی را احداث نمودند که به ساختمان ها اجازه جهت گیری به سمت جنوب و استفاده از نور مطلوب خورشید را می داد. رومی ها نیز پیروی از اصول طراحی خورشیدی را با آموختن از تجربیات یونان ادامه دادند؛ اما آنها پنجره های شفاف که اختراع قرن اول پس از میلاد بود را نیز برای افزایش گرمای بدست آمده بکار گرفتند، با افزایش کمبود چوب به عنوان سوخت، استفاده از نمای رو به جنوب در ساخت منازل ثروتمندان و همچنین حمامهای عمومی شهر نیز متداول شد.

5-2- صرفه جویی در مصرف انرژی

انعطاف پذیری بالا، مصرف حداقل انرژی و راندمان بالا در استفاده از منابع انرژی جزء نکات ضروری در این معماری هستند. از این رو استفاده از منابع محدود موجود در طبیعت کاهش می یابد و آلاینده های زیست محیطی به منظور جلوگیری از اختلال در چرخه طبیعت مدیریت می شوند. هر ساختمان باید به گونه ای طراحی شود که استفاده از منابع جدید را به حداقل برساند و در پایان عمر مفید خود، منبعی برای ایجاد سازه های دیگر بوجود بیاورد. گرچه جهت گیری این اصل، همچون سایر اصول اشاره شده به سوی ساختمانهای جدید است، ولی باید یادآور شد که اغلب منابع موجود در جهان در محیط مصنوع فعلی بکارگرفته شده اند و ترمیم و ارتقاء وضعیت ساختمانهای فعلی برای کاهش اثرات زیست محیطی، امری است که از اهمیتی برابر با خلق سازه های جدید برخوردار است. این نکته را نیز باید مورد توجه قرار داد که تعداد منابع کافی برای خلق محیط های مصنوع در جهان وجود ندارند که بتوان برای بازسازی هر نسل از ساختمان ها، مقداری جدید از آنها را مورد استفاده قرارداد. این استفاده مجدد میتواند در مسیراستفاده از مصالح بازیافت شده یا فضاهای بازیافت شده شکل بگیرد، بازیافت ساختمان ها و عناصر درون آنها بخشی از تاریخ میلادی بازسازی گردیده، از آجرهای خرابه های معماری است. صومعه سانتا الباس که سالها از ساختمان رومی در نزدیکی خود استفاده نمود، چارچوب های چوبی که در قرون وسطی به کار گرفته شدند، قطعاتی چوبیبودند که بریده و در کارگاه نجاری به یکدیگر وصل شده و کد گذاری می شدند و آنگاه از هم جدا شده و به ساختمان ها انتقال داده می شدند. استفاده از این روش بدین معنی بود که در صورت لزوم می توان بخشهایی از ساختمان قرون وسطایی را جا به جا نمود؛ حتی امروزه نیز می توان آنها را به مکانی دیگر منتقل کرد. گاهی اوقات کل سازه ساختمان به منظور بنا کردن ساختمانی جدید جابجا می گردید. برای مثال در هنگام ساخت موزه ویکتوریا و آلبرت در لندن، به ساختمان قبلی موجود پیشنهاد واگذاری این ساختمان فلزی به مسئولان محلی شمال، شرق و جنوب لندن سایت دیگر نیازی نبود و با هدف برپایی یک موزه محلی در مکانی جدید

ارائه گردید. مسئولان شرق لندن این پیشنهاد را پذیرفتند و ساختمان این موزه تکمیل گردید که امروزه این مکان به موزه کودکان بدل گردیده است. در اغلب مواردی که دسترسی به منابع محلی جدید به حداقل می رسد روش هایی کشف می شوند که با آن ها می توان ساختمان هایی که برای یک منظور ساخته شده اند برای مقاصد دیگر استفاده شوند، با این حال بعضی تغییرات ضروری می توانند باعث تغییر شکل اصلی سازه یا ساختمان شود.

3-5- پاسخگویی به نیازهای ساکنین

معماری باید به نحوی باشد که حضور افراد در ساختمان محترم شمرده شود و نیازهای روحی و جسمی ساکنین ساختمان را تامین کند. توجه به طبیعت و حضور آن در محیط زندگی باعث بهبود سطح روانی انسان شده و بر روحیات او تاثیر بسزایی دارد. معماری سبز به تمامی افرادی که از ساختمان استفاده می کنند احترام می گذارد و به نظر می رسد که این اصل ارتباط اندکی با آلودگی ناشی از تغییرات اقلیم جهانی و تخریب لایه ازن داشته باشد. اما فرآیند سبز از معماری که شامل احترام برای تمامی منابع مشترک در ساخت یک ساختمان کامل هستند انسان را از این مجموعه خارج نمی نماید. تمام ساختمان ها توسط انسان ها ساخته می شوند اما در بعضی از سازه ها حقیقت حضور انسان محترم شمرده می شود، در حالی که در برخی دیگر تلاش برای رد ابعاد انسانی در فرآیند ساخت مشاهده می شود در ژاپن تعدادی روبات نقش انسان را در ایجاد و طراحی ساختمان ها بر عهده گرفته اند، اما برای یک روبات کارآیی مؤثر در مورد پروژه، شامل اجرای یک وظیفه خاص می باشد که می تواند آن را به دفعات تکرار کرد.

4-5- هماهنگی با سایت

هر ساختمان باید زمین را به گونه ای آرام و سبک لمس کند. معمار استرالیایی گلن مورکات این جمله عجیب را بیان می کند که: ساختمان باید زمین را به گونه ای آرام و سبک لمس کند. این گفته یک ویژگی از تعامل میان ساختمان و سایت آن را در خود دارد که برای فرآیند سبز امری ضروری است و البته دارای ویژگی های گسترده تری نیز می باشد. ساختمانی که انرژی را حریصانه مصرف می کند آلودگی تولید می کند و با مصرف کنندگان و کاربران خویش بیگانه است در نتیجه هرگز زمین را به گونه ای آرام و سبک لمس نمی کند. تفسیری صریح تر از این گفته چنین است که نمی توان هر ساختمان را از درون سایت ساخته شده در آن خارج نمود و شرایط قبل از ایجاد ساختمان را دوباره در سایت احیا کرد. این نوع ارتباط با سایت در سکونتگاههای سنتی اعراب بادیه نشین دیده می شود؛ سبکی و آرامش موجود در میان آن ها در لمس زمین فقط در جابجایی خانه ایشان نهفته نبود، بلکه شامل مصالح مورد استفاده ایشان و دارایی هایی که با خود حمل می کردند نیز می گردید. سیاه چادر اعراب بادیه نشین از پشم بزها، گوسفندان و شتران ایشان تولید می شد، هنگامی که این چادر ها برپا می گردید با ایجاد سطح مقطع بسیار کارا از لحاظ ایرودینامیکی از تخریب آن در بادهای شدید جلوگیری می شد؛ چادر با طناب های بلند در جای خود نگهداری و تیرهای چوبی بسیار اندکی در آن بکار گرفته می شد چرا که چوب در صحرا منبعی بسیار کمیاب بحساب می آمد. در حالی که در جوامع شهری، زندگی بومی و سنتی خود را برای یکجا نشینی ترک کرده اند و معماران وارد عرصه طراحی شده اند، هنوز نیز برای ایجاد نمایشگاههای مختلف و دیگر فعالیت های فرهنگی نیازی مستمر به سازه های موقت وجود دارد. این قبیل سازه ها اغلب، شکل چادر بادیه نشینان را بخود می گیرند.

3-5- کل گرایی

تمامی اصول معماری سبز یا پایدار باید در یک روندی کامل که به ساخته شدن محیط زیست سالم منجر می شود، ترسیم و تجسم یابد. پایداری با حوزه های اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی همانند اقلیم آب و هوایی، فرهنگ منطقه ای، تامین نیازهای روحی و جسمی انسانی در ارتباط است؛ بنابر این ارتباطات پایداری از اهمیت خاصی برخوردار است که در طراحی سازه در کنار عواملی مانند زیبایی، نور، بافت باید این موضوع را هم را مد نظر قرار داد. افزایش جمعیت و هجوم افراد به شهرها باعث افزایش ساخت و سازهای غیراصولی شده است. ساخت و سازهای بی رویه باعث تخریب محیط زیست و افزایش آلاینده های محیطی شده و به دنبال آن سلامت جسم و روح انسان ها را به شدت تحت تاثیر قرار می دهد. بنابراین معماران برای جلوگیری از تخریب محیط زیست باید از اصول معماری سبز در طراحی های خود استفاده کنند.

6- کمسیون " برانت لند " درباره توسعه پایدار

توسعه پایدار به عنوان یک فرآیند که لازمه بهبود و پیشرفت است، فرآیندی که اساس بهبود وضعیت و از میان برنده کاستی های اجتماعی، فرهنگی جوامع پیشرفت هاست و باید موتور محرکه پیشرفت متعادل، متناسب و هماهنگ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تمامی جوامع و به ویژه کشورهای در حال توسعه باشد. (عباسپور، 1386) کاربرد مفاهیم پایداری در معماری، مبحث تازه ای را بنام "معماری پایدار" یا "معماری اکولوژیکی" یا "معماری سبز" یا "معماری زیست محیطی" باز کرده است. که همگی این ها دارای مفهومی یکسان بوده و بر معماری سازگار برمحیط زیست دلالت دارند (قیاسوند، 1386). معماری پایدار رویکردی است که تاکید بر مکان ساختمان در رابطه با اکوسیستم محلی و محیط جهانی دارد. بالابردن بازده انرژی کل دوران استفاده ساختمان مهمترین هدف معماری پایدار است و مبنای آن بر اتخاذ تصمیماتی استوار است که هرگونه تاثیر منفی ساختمان بر محیط انسان ها را کاهش می دهد. از جمله اصول معماری پایدار می توان به کاهش مصرف منابع طبیعی و انرژی، با طراحی بنا در هماهنگی با اقلیم، استفاده از عوامل طبیعی برای ایجاد آسایش و آرامش و استفاده از منابع انرژی تجدید پذیر در بنا، طراحی در هماهنگی با سایت و توجه به ایجاد کمترین تغییرات در زمین و استفاده از مصالح قابل بازیافت، حفاظت از طبیعت و کاهش تولید سموم در آن اشاره کرد (محمودی و نیکقدم، 1387) بنابراین معماری پایدار به خلق یک محیط سالم بر پایه بهره وری از منابع، حفاظت از منابع تجدید ناپذیر، کاهش مصرف انرژی های تجدید پذیر و ارتقاء کیفی زیست کمک خواهد کرد (حاتمی گلزاری، 1387).

7- ساختمان و شهر پایدار

ساختمان پایدار ساختاری است که برای ایجاد و تداوم روابط سودمند متقابل با تمام عناصر بوم شناسی محلی آن طراحی شده است. بوم شناسی محلی یا محیط یک ساختمان از عناصر خاص فیزیکی و بیولوژیکی و فعل و انفعالات آنها تشکیل شده است. عناصر غیر زنده یا فیزیکی توسط زمین شناسی محلی و آب و هوای محلی تعریف می شود. زمین شناسی محلی با نوع خاک، زیرلایه ها، کاربری محلی و الگوهای آب منطقه و اطراف آن تعریف می شود. آب و هوای محلی از الگوی آب و هوا، الگوهای باد، الگوهای خورشیدی و الگوهای آلودگی سایت و اطراف آن تشکیل شده است و عناصر زیست شناختی یا زنده همه از گونه های محلی و اکوسیستم های محلی هستند - از جمله انسان و زیست بوم شهری - که با سایت در تعامل هستند. "شهر پایدار" شهری است که می تواند به ساکنینش یک زندگی معنی دار بدهد بدون اینکه پایگاه اکولوژیکی که بر روی آن اتکا دارد را تخریب کند. این دید باید

در بازسازی بافت‌های موجود شهری، توسعه‌های جدید در اطراف شهرها و شهرهای جدید به کار گرفته شود. مناطق شهری که اصول طراحی پایدار در آن‌ها اعمال شده‌اند محیط‌هایی می‌باشند که:

- ساکت و پاکیزه اند و دارای خرد اقلیم مطلوب نیز هستند.
- میزان انتشار دی‌اکسید کربن را کاهش داده‌اند یا فاقد آن می‌باشند و تولیدکننده‌های خودکفای انرژی‌های تجدیدپذیر هستند.
- مفهوم زباله و ضایعات را تغییر داده‌اند بدین معنی که دارای یک اکوسیستم با چرخه بسته‌ای از بازیافت، بازتولید و تولید کود می‌باشند.
- دارای آب با کیفیت بالا و مدیریت آب شهری دقیقی می‌باشند.
- منظر سبز، باغچه‌ها و باغ‌ها را یکپارچه ساخته‌اند تا بتوانند تنوع زیستی را افزایش داده و تأثیر جزایر گرمایی شهری را از بین ببرند.
- با استفاده از اصول اکولوژی شهری تنها از سهم خودشان از منابع زمین استفاده کنند.
- از تکنولوژی‌های جدید مانند سیستم تولید ترکیبی و خنک‌کننده‌های خورشیدی استفاده کنند.
- امکان جابجایی و دسترسی آسان را از طریق سیستم‌های حمل و نقل عمومی با تأثیرات زیست‌محیطی کم فراهم کنند.
- از مصالح محلی و سیستم‌های ساختمانی پیش ساخته و مدولار استفاده کنند.
- حس "مکانی سرزنده" و "هویت فرهنگی" با اصالت ایجاد نمایند. بدین ترتیب تراکم مناطق شهری موجود باید افزایش یافته و از پروژه‌های میان‌افزای دارای اختلاط کاربری استفاده گردد.
- اجتماعات فشرده معمولاً در کنار هسته‌های حمل و نقل شکل می‌گیرند. که شامل ساختمانهای ارزان قیمت و کاربری‌های مختلط می‌باشند.
- از راهبردهای طراحی منفعلانه ایده‌های معماری خورشیدی برای تمامی ساختمانها استفاده گردد تا بتوان میزان جذب گرما در تابستان را کاهش داد.
- به گونه‌ای ساختمان‌ها جهت‌گیری کنند که بتوانند در تابستان خنک و در زمستان نور خورشید را جذب کنند.
- با استفاده از باغچه‌های محلی و کشاورزی شهری بخشی از مواد غذایی‌شان را تأمین کنند و از این طریق ایمنی غذا را افزایش داده و فاصله تولیدکننده تا مصرف‌کننده را کاهش دهند.
- از یک رویکرد میان‌رشته‌ای جهت بسط مدیریت شهری پایدار بهره ببرند.

هر انسانی در اجتماع، شهر و یا کشوری زندگی می‌کند که فرهنگ و شرایط خاص خود را دارا می‌باشد، این فرهنگ و سنن همانطور که در زندگی آنها تأثیر گذارند باید در نوع معماری و محیط مصنوع پیرامونشان نیز تأثیرگذار باشند، زیرا معماری جز لاینفک زندگی انسانها می‌باشد. از این بحث می‌توانیم به عنوان منطقه گرایی یاد کنیم، رویکردی در تعامل و هماهنگی با فرهنگ و بستر فرهنگی با تأکید بر لزوم توجه به ویژگی‌های فرهنگی، جغرافیایی و اقلیمی یک منطقه خاص. در همین راستا تاریخ معماری معاصر نشان از آن دارد که معماران پست مدرن تلاش کردند تا نگاه را به سمت فرهنگ، تاریخ، سنت و در یک کلام آن چیزی که هویت انسان و کالبد پیرامون آن را شکل می‌دهد، برگردانند.

به عبارتی معماری نباید مانند یک محصول صنعتی بصورت سری و انبوه تولید شود بلکه باید علاوه بر شرایط محیطی و اقلیم، آداب و رسوم و فرهنگ مردمان منطقه را نیز در نظر بگیرد. در خلق معماری پایدار تأثیر شرایط محیطی را می‌توان در فرم

بنا و مصالح به کار گرفته شده هم مشاهده نمود. در واقع باید بنایی خلق کرد که نسبت به اطراف خود غریبه نباشد. یکی از ایده های کارآمد بهره گیری از این اصول و مبانی، الهام گرفتن از طبیعت و یادگیری قوانین موجود در محیط زیست است تا به وسیله همگون سازی معماری با چشم انداز محیطی، ضمن حفظ زیبایی بصری به اهداف ذکر شده نیز دست یابیم.

تحول صنعتی انسان را از زندگی در طبیعت به زندگی در شهر کشانید. در نتیجه هجوم به شهرها بسیاری از زمین های طبیعی و جنگل ها دستخوش تغییرات شد. ساخت و ساز، حمل و نقل، سرمایه و گرمایش، مصرف انرژی و در نتیجه آلودگی هوا و آلودگی صوتی را افزایش داد. شهرها انرژی های تجدید ناپذیر را بی رویه مصرف کرده و به جای آن زباله و آلودگی ایجاد می کنند. در نتیجه پیشرفت صنعت، نیاز به بهره برداری از منابع طبیعی نیز بیشتر شده و بهره برداری غیر منطقی از منابع طبیعی منجر به نابودی آنها شد. با پیشرفت فناوری، الگوی زندگی دستخوش دگرگونی شد. بادگیرها، سایبان ها و نورگیرها در ساختمان جای خود را به تاسیسات گرمایشی و سرمایشی دادند، در نتیجه برای ادامه زندگی در این چرخه احتیاج انسان به انرژی بیشتر شده ولی اکنون در مرحله ای قرار داریم که منابع انرژی رو به اتمام هستند. با این نگرش و لزوم کاهش مشکلات، ایجاد ساختمان های پایدار با توجه به مشکلات زیست محیطی که وجود دارد برجسته می شود.

8- معماری منظر چیست؟

- معماری منظر به شاخه ای از معماری گفته می شود که به منظور فراهم نمودن آسایش و راحتی برای انسان به سازماندهی زمین و ساختمان می پردازد.
- این نوع معماری از دیدگاه های متفاوت به محیط بیرون می نگرد؛ از جمله دیدگاه هنر و زیبایی، دیدگاه طبیعت و دیدگاه رابطه محیط با زندگی انسان.
- در واقع معماری منظر طراحی، برنامه ریزی، تحلیل و بررسی، نگهداری و ترمیم زمین را در بر می گیرد. این معماری فرآیندی آگاهانه برای ایجاد یکسری تغییرات فیزیکی در محیط است که طراحی محیط و مکان های مختلف را شامل می شود.
- معماری منظر سعی می کند با توجه به سلامت و آسایش انسان، کیفیت زندگی وی را بالا برده و تنش های وی را کاهش دهد. در خصوص این معماری می توان گفت دو مفهوم پایداری و مکان مورد توجه قرار می گیرند.
- پایداری به میزان مقاومت و توانایی محیط برای ادامه حیات و مکان به فضایی برای خلق تصاویر ذهنی و به ذهن سپردن آنها برای مدت طولانی اشاره دارد.

9- ویژگی های معماری منظر

- پژوهشگرانی که در حوزه معماری منظر فعالیت دارند درصدد یافتن الگوهای منطقی و اصولی برای درک طبیعت هستند، زیرا این حوزه از جمله حرفه های طراحی و معماری است که می توان تنوع بالایی در آن اعمال نمود.
- در این نوع معماری به طراحی بر المان های فضای باز و ایجاد تعادل بین المان های نرم و سخت در محیط های داخلی و خارجی تاکید شده است.
- در حال حاضر بیشتر پروژه های طراحی فضاهای شهری، پارک ها و مکان های تفریحی با طراحی شهری در ارتباط هستند و تنها بخش جزئی مربوط به مناطق مسکونی می باشد.

- معماری یا طراحی منظر به طراحی سطوحی از زمین نظیر حیاط، باغ، خانه باغ و ... گفته می شود که با توجه به وضعیت آب و هوایی و اقلیمی با گیاهان مختلف پوشش داده شده اند.
- این طراحی نه تنها آرامش روحی و روانی برای انسان به ارمغان می آورد بلکه هوای محیط را پاکسازی نموده و پاسخگوی نیازهای انسان می باشد.
- معماری منظر را می توان طراحی شهری اما در سطح پایین دانست که هدف آن استحکام رابطه بین انسان و طبیعت است. وقتی صحبت از منظر می شود منظور همان محیط اطراف و فضای قابل مشاهده است که به زیباسازی آن پرداخته شده است.
- یک معمار منظر تنها وظیفه ایجاد بستری مناسب برای نمایش گل و گیاه را ندارد بلکه باید موارد مهم دیگری را نظیر نیازهای انسان و زیبایی های طبیعی را نیز در نظر بگیرد.
- طراحی منظر بر اساس طراحی اقلیمی و توجه به به انرژی های محلی و بهینه سازی مصرف آن صورت می گیرد. در دنیای امروز با وجود آلاینده های بی شمار تامین انرژی های تجدیدپذیر و روش های استفاده صحیح از آن ها به یک چالش تبدیل شده که معماری منظر با پیروی از معماری پایدار از عهده آن بر می آید.
- موقعیت ساختمان و نحوه قرارگیری آن باید به نحوی باشد که آرامش و آسایش را در فضای داخل خود ارتقاء دهد و با استفاده از راهکارهای اصولی منجر به کاهش مصرف سوخت شود. معماری منظر ظرافت ها و کاربردی بودن فضا را مورد توجه قرار می دهد و فضایی لذت بخش ایجاد می نماید.

10- ایده های معماری پایدار

10-1- صفحه باران باز

عایق کاری برای کنترل و مدیریت دمای داخلی یک سازه، یک امر ضروری در معماری سبز می باشد که می توان برای دیوارهای خود انجام دهید. اقدامات دیگری نیز می توان برای جلوگیری از به هدر رفتن گرما و سرمای ساختمان انجام داد که صفحه باران باز می باشد، این صفحه اجازه می دهد هوا در میان اطراف شما خارج شود و هوای راکد و رطوبت را از پوشش ضد آب بگیرد. تصویر زیر نمایی از کتابخانه مدرن می باشد که از چوب کبونی استفاده کرده است.

10-2- مصالح بومی طبیعی

ارتباط تنگاتنگی بین طراحی ساختمان با انتخاب مصالح ساختمان وجود دارد. امروزه یک از دغدغه های معماران و مهندسان استفاده از مصالح بومی مناسب در معماری سبز است که برای این کار باید به اصول طراحی بومی توجه ویژه ای کرد. همان طور که در تصویر می بینید ویلایی در یک دره عجیب و غریب در لیتوانی ساخته شده است که در طراحی و ساختار رویکردی کاملاً سازگار با محیط زیست دارد. معماران شکل و نمای سازه را از منظره اطراف آن تعریف و طراحی می کنند و از محصولاتی استفاده می کنند که از کربن کمتری استفاده شده باشند. همچنین در این معماری از چوب کبونی برای سطوح بیرونی استفاده شده که به حفظ محیط زیست کمک می کند.

10-3- سطوح پشت بام و تراس ها

پشت بام از مکان های کم مصرف در ساختمان است که با کاشت درخت در تراس ها و پشت بام ها می توان از نور مستقیم خورشید جلوگیری کرد و به خنک نگهداشتن ساختمان کمک نمود، با این اقدام علاوه بر اینکه فضای کاربردی و فوق العاده زیبایی ایجاد می شود می تواند نقش موثری در کاهش مصرف انرژی داشته باشد.

11- نتیجه گیری

در یک جمع بندی کلی می توان به ضرورت بکارگیری معماری پایدار معماری سبز در ساختمان ها و معماری منظر در راه دستیابی به یک معماری خوب اشاره نمود ، که این امر می تواند در زمینه های زیادی از جمله حفاظت از انرژی ، حفظ و حراست از منابع طبیعی جهان ، مصونیت از آلودگی هوا و سایر آلودگی های محیطی، حفاظت از لایه اوزون ، بهداشت جسمی و روانی و آینده بشریت به جوامع کمک کند .با توجه به ویژگی ها و مزایای ذکر شده در خصوص معماری پایدار و معماری سبز به نظر می رسد که به کار گیری اصول این معماری در طراحی ساختمان ها و معماری منظر از اهمیت بالایی برخوردار باشد .از آنجا که معماری کشور ما در طول تاریخ همواره هدفدار و با شناخت کامل از نیازهای استفاده کنندگان، بستر، احترام به طبیعت و تمایلات معنایی و زیبایی شناسی شکل گرفته مناسب است دراین شرایط استفاده بیش از حد انرژی و آلودگی هوا طراحان با جایگاه با ارزش معماری پایدار و معماری سبز توجه نمایند و اصول آن را تا حد امکان درطراحی به کارگیرند.

منابع

1. حاتمی گلزاری، 1387، معماری سنتی ایران و توسعه پایدار ، ماهنامه مهندسی زیر ساخت ها ، شماره 4
2. عباسپور، مجید، 1386، انرژی ، محیط زیست و توسعه پایدار ، تهران ، دانشگاه صنعتی شریف
3. قیاسوند ، 1386، تعامل معماری و انرژی های نو پایدار، نشریه راه و ساختمان، شماره 8
4. محمودی، محمد مهدی ، نیکقدم ، نیلوفر ، 1387، کاهش آلودگی های محیطی ناشی از توسعه مسکن با راهکارهای طراحی معماری، مجله هنرهای زیبا، شماره 8